

Periodizace kulturních dějin raného středověku

Autor: Mgr. Přemysl Dvorský, Ph.D.

Datum tvorby: červen 2012

Ročník: sedmý

Vzdělávací oblast: dějepis

Anotace:

Digitální učební materiál seznamuje žáky s periodizací kulturních dějin raného středověku. Obsah či rozsah předkládaných informací není ani úplným výčtem aktuálního poznání v příslušném oboru, ani nejnutnějším minimem informací s ohledem na danou vzdělávací oblast. Digitální vzdělávací materiál si na relativním množství ukázek uměleckých děl klade za cíl fixovat u žáků znalost základních rysů umění dané epochy a vytvořit u nich dovednost jejich rozpoznávání v kontextu dalšího vývoje výtvarného umění a to ve vazbě na politické a kulturní dějiny.

Raný středověk

Periodizace kulturních dějin

Období barbarských států a formování raně středověkých států 476 - 800	800 Období obnovování říše 800 – cca 1000	Období vzniku velkých středověkých států přelom tisíciletí
<ul style="list-style-type: none"> - raně křesťanské umění s pádem západořímské říše upadá také stavební a umělecká činnost - umění však také hledá nové výrazové prostředky; kopírování řeckého umění přestává vyhovovat požadavkům křesťanské kultury - začíná tak dlouhá cesta formování svébytného západoevropského umění, které – ač navazuje na antiku – přichází ze zcela nových nápadů a postupů - vrcholem této cesty je gotika a nakonec i baroko - vznik raně středověkých staveb v severní Itálii a především v Raveně 	<ul style="list-style-type: none"> - období karolínské renesance s nástupem říše Karla Velikého se rozvíjí stavební a umělecká činnost; stavby vzniklé za života Karla Velikého navazují ještě na raně křesťanské umění, ale zároveň razí cestu předrománskému a románskému slohu - hlavní památka – kaple v Cáchách - vznik tzv. karolínské minuskuly tj. malých písmem latinské abecedy: a, b, c, d, Za Karla Velikého tak vznikla písmena, která běžně dnes používáme např. i v učebnicích; v 15. a 16. století byla mylně humanisty považována za antická a tak se staly moderním písmem 	<ul style="list-style-type: none"> - období románského slohu = první univerzální stavební styl západní a střední Evropy - vznik v Itálii - rozšíření po celé západní, jižní, severní i střední Evropě (méně v Evropě východní; v Rusku vůbec)

Raný středověk

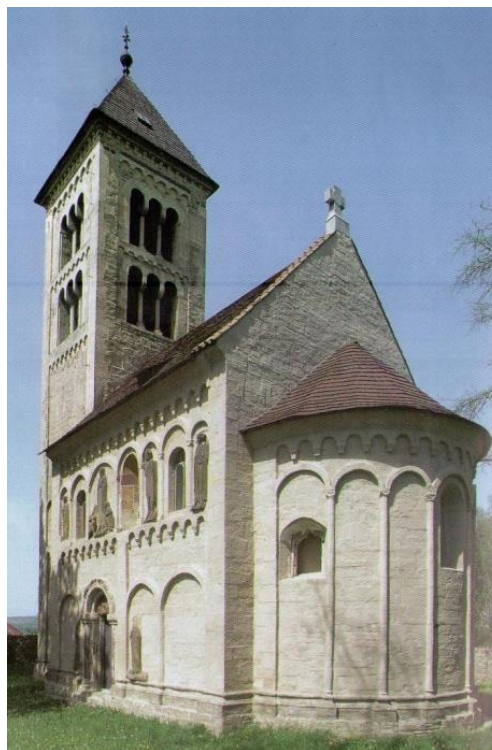
Periodizace kulturních dějin

Klíčové znaky, památky a informace – vizuální fixace

Rotunda

První a nejrozšířenější typ předrománské i románské svatyně; typický kostel u hradišť a hradů; nejpočetnější druh románské památky na našem území

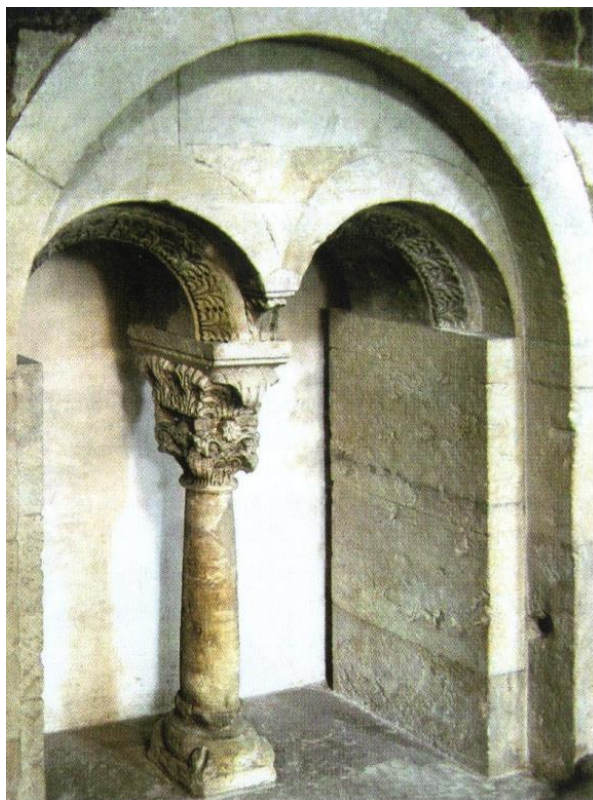
Tribunový (emporový) kostel

Jednoduchá tavba obdélníkového půdorysu často s půlkruhovou apsidou a hranolovou věží

Raný středověk

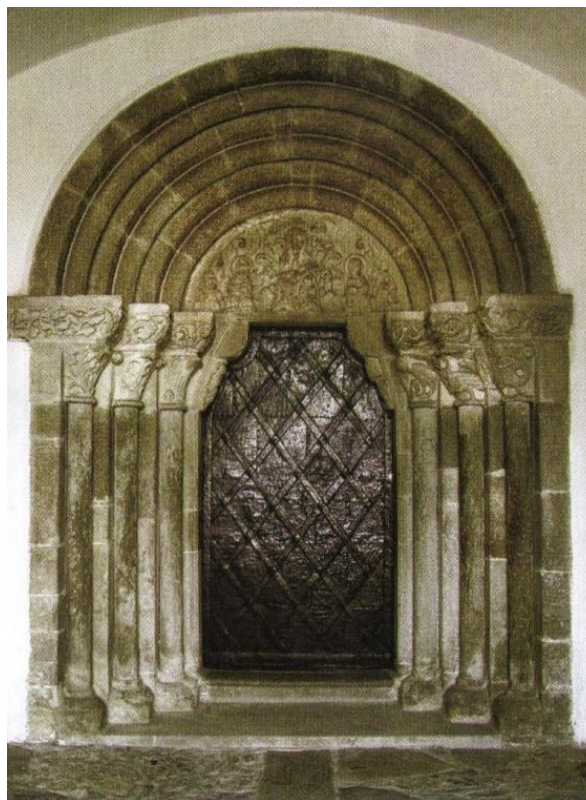
Periodizace kulturních dějin

Klíčové znaky, památky a informace – vizuální fixace

Románské sdružené okno

Příklad klasického sdruženého okna s elegantním středovým sloupkem a zdobnou archivoltou

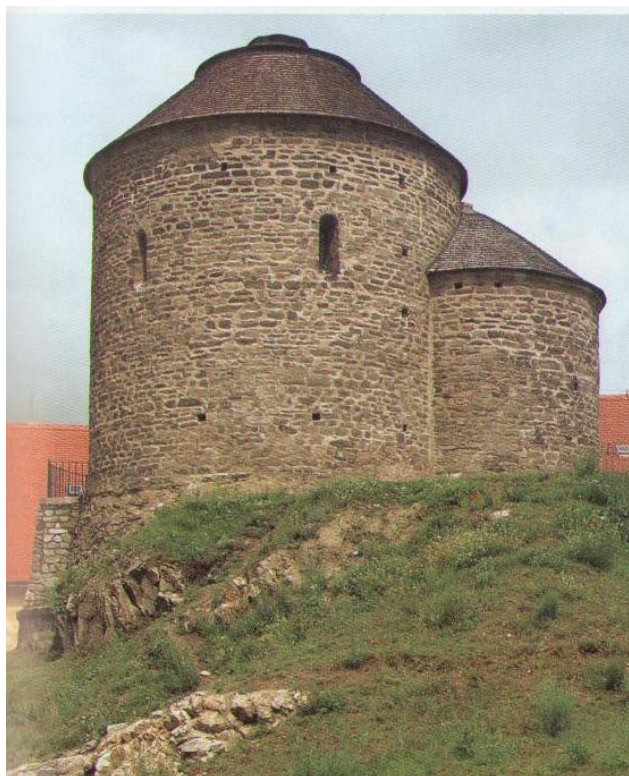
Ústupkový portál

Sloupky na bocích portálu postupně ustupují do masy zdiva až k samotným dveřím. Ty jsou pak překlenuty půlkruhovitým překladem, tzv. tympanonem

Raný středověk

Periodizace kulturních dějin

Klíčové znaky, památky a informace – vizuální fixace

Rotunda ve Znojmě

Typický příklad rotundy – interiéry je významný svou výmalbou, zobrazením rodokmenu rodu Přemyslovců

Zvíkov – hrad

Zvíkov je středověký hrad již z 12. století; náleží tak k nejstarším českým hradům

Seznam použité literatury:

- Pijoan, J.: Dějiny umění/3, Praha 1998
- Mráz, M.: Dějiny výtvarné kultury 1, Praha 1995
- Bauer, A.: Dějiny výtvarného umění, Praha 2001
- Dvořáček, P.: Architektura českých zemí. Románský sloh, Praha 2005
- Benešová, K., Chotěbor, P., Durdík, K., Dragoun, Z.: Deset století architektury. Architektura románská, Praha 2001
- Maliva, J.: Vademecum I: výtvarnou kulturou českých zemí do konce období renesance, Praha 1996